

3 פסקי דין בשבוע

ניצן שפיר

מדור זה מרכז עבור קוראיו פסקי דין מעניינים שהתפרסמו, וברוח השעה יתמקד באלה הנוגעים לאירועים ביטחוניים ולהשלכותיהם. נשתדל לבחור פסקי דין בתחומי הליבה הכלכליים של גלובס שניתן ללמוד מהם לדעתנו דבר מה עקרוני או שיכולים לשרת את קוראיו. לכל פסק דין נגיש תקציר וכן את משמעות הפסיקה. מספר התיק המתפרסם יאפשר למי שמבקש להעמיק לקרוא את המקור. **מחממים להעביר לנו פסקי דין מעניינים למייל** nitsan-s@globes.co.il

העליון: לא כל נזק שנגרם במלחמה הוא נזק עקב פעולות מלחמה

הפסיקה בקצרה: בית המשפט העליון דן ב־2016 בתביעת חברת כתר לפיצויים בשל ירידה בהכנסות בעקבות המלחמה. נקבע שלא ניתן לוותר על הדרישה לזיקה בין הנזק למלחמה, והבקשה נדחתה

בתיקופת מלחמת לבנון השנייה ב־2006 פגע טיל במפעל של חברה המספקת חלק מחומרי הגלם לחברת מוצרי הפלסטיק כתר. כתוצאה מפגיעת הטיל והשבתת המפעל לתקופה מסוימת, סופקו לכתר חומרי גלם בהיקף קטן מאשר בדרך כלל.

כתר טענה שהרבר הוביל לפגיעה כלכלית בה ותבעה ממס רכוש כ־7 מיליון שקל, כאשר התבססה על חישוב טכני של ירידה בנתוני מחזורי העסקאות בהשוואה לתקופה קודמת. מנהל מס רכוש קבע שמגיע לה פחות ממחצית מכך – 3 מיליון שקל. ועדת הערר העמידה את הפיצוי על 3.4 מיליון. החברה ערערה לביהמ"ש המחוזי שקבע כי החברה זכאית ל־4.6 מיליון שקל. כתר המשיכה והגיש בקשת רשות ערעור לביהמ"ש העליון וטענה כי היא זכאית ל־7 מיליון שקל.

טענתה של כתר כי היא "ניזוק מיוחד", המאפשר לה לבחור שיטת חישוב מיטבית, התקבלה במחוזי. אך הטענה כי היא זכאית בשל כך לחישוב לפי מחזור העסקאות מבלי לבדוק נתונים נוספים נדחתה בעליון. השופט ניל הנדל קבע בשנת 2016 כי לפי הוראת החוק, שמכוחו הותקנו תקנות מס רכוש וקרן פיצויים, יש להצביע על קשר סיבתי בין נזקו של הניזוק לבין פעולות מלחמה קונקרטיות. לא כל נזק שנגרם במלחמה הוא נזק עקב פעולות מלחמה. נקבע כי אמנם בהוראת השעה קיימת הנחה עובדתית על קיומו של קשר בין אירועי מלחמה לצמצום פעילות עסקית – אך זו ניתנת לסתירה. לא ניתן לקבל עמדה השוללת בדיקה של נתונים נוספים. עוד הוסיף כי מתן פיצוי רק לפי היקף המחזוריים באופן טכני, מבלי לבדוק נתונים נוספים, מעניק פיצוי יתר על חשבון נפגעים אחרים. לכן ניתן לבדוק נתונים נוספים מלבד הירידה במחזור העסקאות.

השופט סירב לבחון את הטענה העובדתית של כתר להיקף הנזק כתוצאה מהמלחמה מאחר והיה מדובר בדיון בגלגול שלישי, בו דנים רק בשאלות משפטיות כבדות משקל ולא במחלוקת עובדתית.

משמעות הפסיקה: בתביעת פיצוי

ממס רכוש יש להראות קשר סיבתי בין הירידה בהכנסה לפעולות המלחמה. מס רכוש רשאי לבדוק נתונים מעבר למחזור העסקאות.

מספר תיק: רע"א 15/4506

11 שנים אחרי נפילת טיל: תביעת מס רכוש על נזק שנגרם לבניין לא הסתיימה

הפסיקה בקצרה: חברה שבבעלותה בניין שניזוק מנפילת טיל ב־2012 תבעה פיצוי ממס רכוש. החלטת ועדת הערר שקיבלה חלק מהתביעה בוטלה השנה בשל התנהלות המומחה, והתיק הוחזר לוועדה

בנובמבר 2012 נפל טיל ליד בניין מגורים ומסחר בן 11 קומות באשדוד שבבעלות חברת "ר.מ.פ.א. נכסים". הנפילה גרמה לנזקי אלומיניום, סדקים בקירות, בחיפויים החיצוניים ועוד. בהמשך החברה הגישה תביעה לקבל 7 מיליון שקל ממס רכוש, וב־2015 אושר פיצוי של 307 אלף שקל בלבד.

החברה הגישה ערר שהדיון בו נמשך שנים רבות, במהלכו מונה מומחה מוסכם. רק ב־2022 הכריעה ועדת הערר וקבעה כי הפיצוי יעמוד על כחצי מיליון שקל והוצאות של 20 אלף שקל על מנהל מס רכוש. גם על החלטה זו ערערה החברה, ומנהל מס רכוש הגיש ערעור נגדי. בינואר השנה קיבלה השופטת יעל ייטב מביהמ"ש המחוזי בבאר שבע את הערעור ופסלה את חוות דעת המומחה בשל התנהלותו, בכל הנוגע לתחום האלומיניום (שהיווה את עיקר הפיצוי). השופטת הורתה למנות מומחה חדש והחזירה את הדיון לוועדה.

השופטת קבעה כי הוועדה התעלמה מכך שהמהגרס המומחה שמונה מטעם ביהמ"ש התעלם מחוות דעת מומחים מטעם החברה שניזוקה. צוין כי חוות"ד של המהגרס עמדה מולו והוא נפגש עמה, אך בניגוד חוות הדעת שלו החליט "לדרווח את חוות הדעת על הסף", מהטעם שלרעת המומחית צריך היה להחליף את כלל מסגרות האלומיניום בבניין בשל שינויי גוון, או דהיינו הצבע במהלך השנים.

נקבע כי כאשר מומחה נחשף לחוות דעת רק של צד אחד, מדובר במצב הרוימה למתן פס"ד בהיעדר כתב טענות או סיכומים של אחד הצדדים. בנוסף נקבע כי במקרה הנוכחי לא מדובר במראית עין בלבד אלא גם בפגם מהותי. זאת בשל התעלמות הגורפת מחוות הדעת של מומחית החברה. סיבה נוספת שהביאה לפסילת חוות"ד הייתה שהמומחה התייעץ עם מומחים מבלי לתעד זאת.

לדברי עו"ד אסף פונור, בעל משרד העוסק בתביעות נזיקין, "רוקא בימים אלה, פסק הדין של השופטת ייטב צריך להציב גרורות אזהרה. התשלום אמור לשקם את הנפגעים ולאפשר למשפחות ולעסקים לנסות ולחזור לשגרה. עיכוב על פני יותר מעשור במתן פיצויים, משמעותו שבינתיים הנפגע לא הצליח להשתקם".

משמעות הפסיקה: מומחה חייב

להיחשף לחוות דעת שני הצדדים, אחרת חוות הדעת תיחשב לפסולה ולו בשל מראית עין.

מספר תיק: 42363-03-22

טיל נפל ליד אדם והוא פיתח מחלת לב, ביהמ"ש הכיר בו כנפגע אירוע איבה

הפסיקה בקצרה: ביטוח לאומי לא הכיר במחלת לב אצל אדם שנפל לידו טיל באשדוד במהלך מבצע עמוד ענן. האיש עתר על ההחלטה לבית המשפט המחוזי, שהפך את ההחלטה ב־2017

גבר בשנות ה־50 לחייו הלך בנובמבר 2012 עם בתו באשדוד, כשלתפעה נפל לידם טיל מבלי שנשמעה אזעקה. האיש החל לסבול מיר מלחצים וכאבים בחזה ובאוזניים. הוא פונה כאמבולנס לבית חולים ובכדיקה נמצא חסם בצרור ההולכה, שהיה ידוע עוד קודם לכן. בהמשך אובחן האיש כחולה בקרדיומיופתיה ובאי ספיקת לב. המוסר לביטוח לאומי הכיר בו כנפגע אירוע איבה רק לגבי הנזק הנפשי והשמיעה, אך לא בהקשר לפגיעה בלב.

האיש הגיש ערר על ההחלטה לבית המשפט המחוזי בתל אביב. ועדת הערר הראשונה השופטת זרבה אגני קיבלה את הערר ב־2017 לאחר שמינתה מומחה מטעם בית המשפט, וקבעה כי האיש יוכר כנפגע איבה בהקשר עם פגיעה של נזק ללב וכאבים בחזה כתוצאה מפעילות הטיל. זאת, על סמך חוות דעתו של המומחה כי לפני האירוע האיש לא סבל מסימפטומים של פגיעה בלב, וכי סביר יותר שמחלת הלב התפתחה בעקבות הלחץ הנפשי מנפילת הטיל.

בית המשפט קבע כי גם אם היה ממצא ברקע, מדובר במצב רפואי שמרבית הלוקים בו, כ־60%, לא יסבלו מהתדרדרות במצבם.

"העורר היה אסימפטומטי לחלוטין עד לאירוע האיבה ולאמלא אירוע הדחק שחווה בנפילת הטיל, ייתכן ואותו חסם בצרור ההולכה השמאלי כלל לא היה מקבל ביטוי סימפטומטי", נקבע בפסק הדין.

השופטת הפנתה לחוות דעת המומחה לפיה, "הפגיעה בשריר הלב הירוקה כתסמונת טקצ'ובו' מתרחשת באופן פתאומי, ועל כן סביר יותר כי הדחק מאירוע האיבה שבו היה העורר מעורב הוא שגרם להסתמנות הקלינית ולא קיומו של החסם בצרור ההולכה השמאלי, כאמור אסימפטומטי לחלוטין במשך חצי שנה, עד לאירוע האיבה".

משמעות הפסיקה: מצב נפשי בעקבות

נפילת טיל שמוביל למחלה יביא להכרה על ידי הביטוח הלאומי, גם אם ברקע ממצאים קודמים.

מספר תיק: 19687-02-14